

مدل‌سازی ارتباط انگیزه‌ها و موانع مشارکت با سطوح روانی ورزشکاران و درگیری رفتاری آنان در ورزش معلولین

حسن ادریسی^۱، سید احسان امیر حسینی^{۲*}، مهرزاد حمیدی^۳

تاریخ تصویب: ۹۹/۰۶/۰۲

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۱/۰۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر مدل‌سازی ارتباط انگیزه‌ها و موانع مشارکت با سطوح روانی ورزشکاران و درگیری رفتاری آنان در ورزش معلولین کشور بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی ورزشکاران معلول فدراسیون جانبازان و معلولین (ورزشکاران معلول در تیم ملی) که تعداد آنها بالغ بر ۱۰۰۰ نفر می‌باشد که از این تعداد ۷۰۰ نفر آنها مرد و ۳۰۰ نفر آنها زن می‌باشند به منظور انتخاب گروه نمونه، با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بر اساس جدول مورگان تعداد ۲۷۸ نفر انتخاب می‌شوند. نمونه مورد بررسی از طریق پرسشنامه پژوهشگر ساخته روابط روانی (روانشناسی رابطه، انگیزه‌های ورزش، موانع و دخالت) مورد سنجش قرار گرفتند. داده‌های گردآوری شده در دو سطح مورد تجزیه و تحلیل (آمار توصیفی و آمار استنباطی) قرار گرفت. در این پژوهش، جهت آزمون فرضیات تحقیق از تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری بر مبنای حداقل مجزورات جزئی و نرم‌افزار اسمارت پی.ال.اس استفاده شده است. یافته‌ها نشان داد که عوامل انگیزشی بر پیوستار روانی تأثیر مثبت معناداری دارد. موانع ورزش معلولین بر پیوستار روانی تأثیر معکوس معناداری دارد. پیوستار روانی بر درگیری رفتاری تأثیر مثبت، مستقیم و معناداری دارد. نقش انگیزه‌ها بر درگیری رفتاری از طریق متغیر میانجی پیوستار روانی، مثبت و معنادار است. نقش موانع بر درگیری رفتاری از طریق متغیر میانجی پیوستار روانی، معکوس و معنادار است. مقدار شاخص برازش کلی مدل مطلوب به دست آمده است که نشان از برازش کلی قوی مدل پژوهش دارد.

کلید واژه‌ها: سطوح روانی، انگیزه‌ها، موانع، درگیری رفتاری، مدل پیوستار روانی، ورزشکاران معلول.

Email: hasan_edrisi2000@yahoo.com

۱. دانشجوی دکترای گروه مدیریت ورزش، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد

اسلامی، یاسوج، ایران

Email: Amirhosseini474@gmail.com

۲. استادیار گروه مدیریت ورزش، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی،

یاسوج، ایران*

Email: mhamidi@ut.ac.ir

۳. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

مقدمه

بی‌تردید فعالیت‌های بدنی مستمر و مناسب معلولین بر میزان برخورداری آنان از سلامتی و کاهش عوارض ثانویه معلولیت تأثیری محسوس دارد. امروزه با طیفی وسیع از معلولیت‌های مختلف مواجه هستیم، بر اساس آمار سازمان بهداشت جهانی، ۱۵ درصد افراد جامعه را معلولین تشکیل می‌دهند (سخنگوی، محمدیان، فرهادی‌زاده، افشارمند، ۱۳۹۴). واژه معلولیت معمولاً در جامعه برای افرادی استفاده می‌شود که نتوانند کارهای روزمره خود را به‌طور عادی انجام دهند. معلولیت می‌تواند دائمی، موقتی و یا تصادفی باشد که از بدو تولد و یا در طول زندگی در اثر حادثه و یا بیماری به‌وجود آمده باشد (ایمانیان، حیدری‌نژاد، خطیبی، ۱۳۹۴).

می‌توان گفت که از جمله عرصه‌هایی که در جامعه ما کم‌تر مورد توجه قرار گرفته است، ورزش معلولین است که علی‌رغم آن که بیشتر از سایر رشته‌های ورزشی حائز مدال و نشان گردیده است. آن‌طور که باید و شاید در جامعه مورد توجه قرار نگرفته‌اند. یکی از دلایل آن این است که این مقوله مورد اهتمام نهادهای تأثیرگذار در جامعه نبوده است. مدت زیادی است که این باور و ذهنیت نادرست که محدودیت‌های حرکتی مانع فعالیت‌های جسمانی و تمرینات بدنی آنان می‌شود، به کناری نهاده شده است. به اعتقاد جونز و مک کاب^۱ (۱۹۹۱) در فعالیت‌های ورزشی سطح بالا بین شرکت‌کنندگان از لحاظ سطح مهارت، تفاوت چندانی وجود ندارد. آنچه برنده را از بازنده متمایز می‌سازد، می‌تواند نقش همان تفاوت‌های روانشناختی باشد (جارویس^۲، ۲۰۰۶). آنچه هم اکنون مشخص شده، این است که عوامل روان‌شناختی مختلفی بر عملکرد ورزشکاران معلول اثر می‌گذارند. انگیزتگی به‌عنوان یکی از مؤثرترین این عوامل شناخته شده و عبارت است از فعال شدن فیزیولوژیک که بر پیوستاری از خواب عمیق تا هیجان‌زدگی مفرط قرار دارد (پارسایی، عبدلی، واعظ موسوی، ۱۳۹۱). در این زمینه نظریه‌های گوناگونی وجود دارد که یکی از مهم‌ترین آنها، مدل پیوستار روانی می‌باشد.

مدل پیوستار روانی چهارچوبی برای حرکت فرد از آگاهی اولیه از یک ورزش یا تیم تا وفاداری نهایی فراهم می‌آورد. مدل پیوستار روانی یک ساختار نیست؛ بلکه یک نظریه است که حرکت مصرف‌کننده را در چهار مرحله آگاهی، جذابیت، دلبستگی و وفاداری توضیح می‌دهد (ملکیان، نجاتی، حاج انزهای، ۱۳۹۶). مدل پیوستار روانی فرآیندهای پیشرفته را توسعه می‌دهد که در میان چهار گزینه آگاهی، جاذبه، دلبستگی و وفاداری (عمل می‌کند) ایجاد می‌شود (فیلو، فانک، ابرین^۳، ۲۰۱۱). چارچوب مدل پیوستار روانی پیشنهاد می‌کند که فرآیندهای روان‌شناختی و جامعه‌شناختی، توسعه و پیشرفت فرد را از طریق چهار مرحله آگاهی، جذب، پیوستن و استقامت، کنترل می‌کند. این یک چارچوب مفهومی است که ظرفیت ادغام نظریه‌های مربوط به مطالعه رابطه روانی افراد با فعالیت ورزشی و یا فعالیت‌های جسمانی فعال را نشان می‌دهد. این چارچوب مشخص می‌کند که وقتی یک فرد از فعالیت ورزشی مطلع می‌شود، می‌تواند در مراحل جذابیت، دلبستگی و در نهایت وفاداری پیشرفت کند. گزاره کلیدی مدل پیوستار روانی این است که چهار مرحله روان‌شناختی در یک پیوستگی وجود دارد که در آن حرکت می‌تواند در هر دو جهت رخ دهد یا حرکت می‌تواند در یک مرحله خاص از بین برود (دابس و الکساندریسا^۴، ۲۰۱۶). دیدگاه سه بعدی مشارکت بر اساس پژوهش‌های امروزی ایجاد شده است. این سه بعد عبارتند از لذت^۵، مرکزیت^۶ و نشان^۷... لذت نشان دهنده لذت ناشی از فعالیت است، بعد مرکزیت مقدار مرکزیت فعالیت را در شیوه‌ی زندگی فرد نشان می‌دهد، و بعد علامت بیان خود، ارزش یا سطح نماد فعالیت را شناسایی می‌کند (فانک، ۲۰۰۹).

1. Jones and McCabe
2. Jarvis
3. Filo, Funk & O'Brien
4. Dubs, J; Alexandrisa
5. Pleasure
6. Centrality
7. Sign

از طرفی شرکت مداوم در ورزش بسیار اهمیت دارد و این که چرا ورزشکار معلول به‌طور مداوم یا متناوب در ورزش شرکت می‌نمایند، هنوز به‌طور کامل درک نشده است. درک بهتر این که چرا افراد شرکت در ورزش را ادامه می‌دهند یا خیر برای فهم الگوهای فیزیولوژیکی روانی و همچنین برای سازمان‌های ورزشی مهم است. شرکت مداوم در ورزش به‌عنوان خروجی نهایی یا نتیجه فرآیند داخلی مصرف‌کنندگان ورزشی در اوقات فراغت در نظر گرفته شده است، در حالی که عوامل انگیزشی، موانع شرکت در ورزش، شرکت در ورزش و ارتباط روانی به‌عنوان ورودی‌های مشترک و مقدمه‌ای بر خروجی بوده‌اند (فیلو، ۲۰۰۸). از جمله مطالعات دیگر در زمینه تأثیر ارتباط روانی به‌عنوان عاملی در رفتار ورزشی می‌توان به تحقیق بیتن، فانک، ریدینگر و جردن^۱ (۲۰۰۹) اشاره کرد که آنها خاطرنشان کردند که توسعه‌ی تدریجی مشارکت ورزشی را می‌توان به چهار مرحله‌ی آگاهی، جاذبه، دلبستگی و وفاداری با نتایج روان‌شناختی و رفتاری مجزا دسته‌بندی کرد. دوئل و کونکل و فانک^۲ (۲۰۱۵) در تحقیق خود با عنوان تقسیم‌بندی تماشاگر ورزشی؛ بررسی ارتباطات مختلف روانی بین تماشاگران لیگ‌ها و تیم‌ها نشان دادند مدل پیوستار روانی یک چارچوب مناسب برای بررسی توسعه فن در هر سطح لیگ و تیم است. بنابراین مدل پیوستار روانی به تصمیم‌گیری بهتر در زمینه بازاریابی کمک می‌کند.

نکته دیگر که نمی‌شود از آن غافل شد این که ارتباط قوی روانی شرط لازم برای درگیری رفتار نیست (فانک، ۲۰۰۹). باوجود توصیه‌های ارائه شده برای افزایش سطح زندگی فعال، افراد معلول در برنامه‌های فعالیت‌های فراغتی به میزانی که پیشنهاد شده است، مشارکت نمی‌کنند؛ جدای از محدودیت‌های ایجاد شده‌ی اجتماعی برای مشارکت معلولان در ورزش، موانع و محدودیت‌های جسمانی نیز در میزان مشارکت معلولان اثرگذار هستند.

موانع و محدودیت‌ها، گذشته از این که بر افراد شرکت‌کننده و غیر شرکت‌کننده تأثیر دارد انتخاب آنان را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. به عبارت دیگر، بی‌میلی به شرکت در یک فعالیت یا ناآگاهی از آن فعالیت، ممکن است به‌عنوان عامل بازدارنده اهمیت یابد و مورد شرح و توصیف قرار گیرد. موانع و محدودیت‌ها گذشته از تأثیر برحق انتخاب و مشارکت (عوامل ساختاری) بر ارجحیت به روش‌های معنی‌دار مختلف اثر می‌گذارند (عوامل فردی و بین فردی) (فلاح، ۱۳۹۴).

برداشت‌هایی که افراد معلول از خود دارند، اغلب غیرواقعی است و منجر به کاهش مشارکت آنان در ورزش می‌شود. در شناخت دلایل مشارکت و برخی موانع و فرصت‌هایی وجود دارد که می‌توانند موجب کاهش یا افزایش مشارکت معلولان در فعالیت‌های ورزشی شوند؛ در مشارکت نکردن افراد معلول، باید موضوع‌های اجتماعی و فرهنگی و نیز تجربه‌ی افراد معلول بررسی شوند (جاسکین، اندرسون، موریس، ۲۰۱۰).

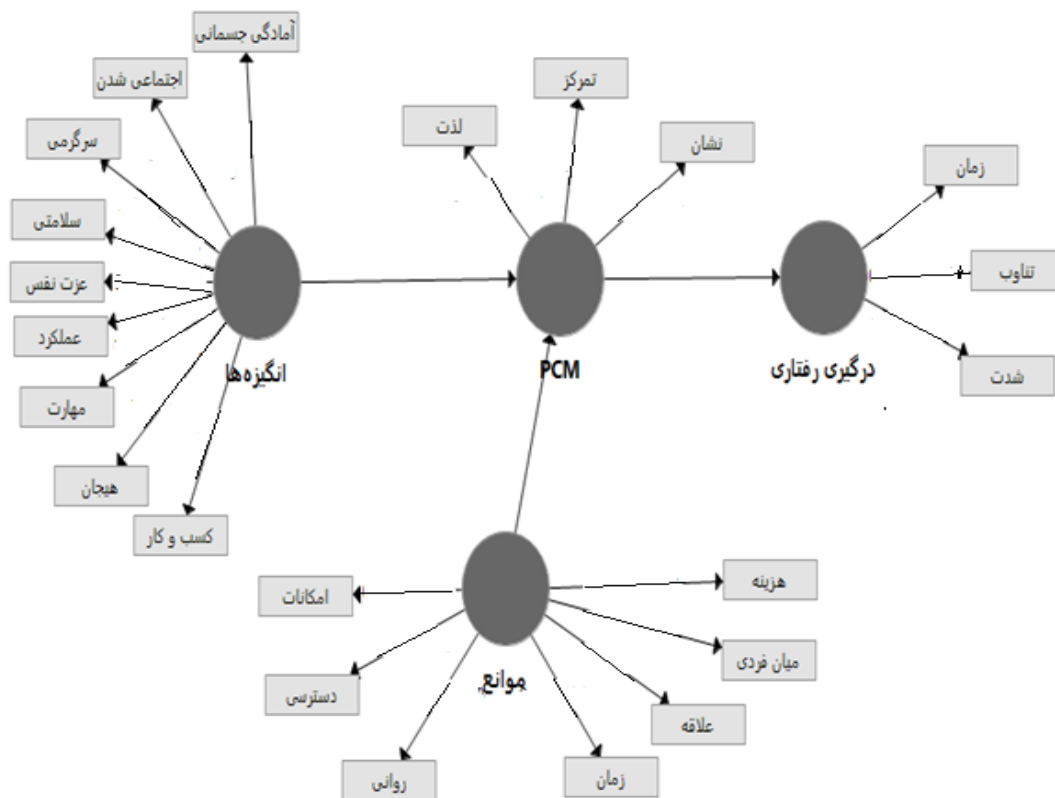
در تأیید مطالب بالا می‌توان به پژوهش جارسما، دیجکسترا، جیرتن، دکار^۴ (۲۰۱۴) اشاره کرد که در پژوهش آنها موانع محیطی مشارکت ورزشی شامل فقدان امکانات حمل و نقل، مشکل در دستیابی به اماکن ورزشی، معلولیت و فقدان سلامتی است و شرایط تسهیل‌کننده‌ی مشارکت شامل سرگرمی، کسب سلامتی و روابط متقابل اجتماعی است با وجود این، دستیابی به فواید بی‌شمار ورزش، مستلزم مشارکت و تمرینات مستمر و منظم است. در تأیید دیگر پرینس، محنن، فرانک، ون لنت، براگ، اوینما^۵ (۲۰۱۵) در پژوهشی بر روی ورزشکاران چنین نتیجه گرفتند که مشارکت ورزشی با در دسترس بودن امکانات ورزشی و پارک‌ها وابستگی بالایی ندارد و بیشترین میزان مشارکت نوجوانان در اوقات فراغت ورزشی را زمانی دانستند که هم امکانات ورزشی و پارک‌ها در دسترس بود و هم سرمایه اجتماعی محله از درجه بالایی برخوردار بود. همچنین قاسمی (۱۳۹۴) پژوهشی با هدف شناسایی موانع حضور جانبازان و معلولین استان البرز در ورزش انجام داد. نتایج نشان داد که وضعیت موانع مشارکت در ورزش در نمونه تحقیق از وضعیت فرضی آن کمی نامطلوب‌تر است. نتیجه آزمون فریدمن نشان داد که اختلاف

1. Beaton, Funk, Ridinger & Jordan
2. Doyle, Kunkel & Funk
3. Gaskin, Andersen & Morris
4. Jaarsma, Dijkstra., Geertzen, Dekker
5. Prins, Mohnen, van Lenthe, Brug, Oenema

معناداری میان میانگین رتبه‌های مؤلفه‌های موانع شرکت در ورزش می‌باشد به‌گونه‌ای که موانع شهری در رتبه اول و موانع خانوادگی در رتبه آخر قرار می‌گیرد.

از سوی دیگر با توجه به این نکته که پرداختن به فعالیت‌های ورزشی در معلولین نقش مؤثری بر کاهش هزینه‌های درمان، نشاط اجتماعی، کاهش بیماری روحی و توسعه سلامت عمومی افراد معلول دارد. بررسی و تحلیل انگیزه‌های مشارکت معلولین می‌تواند در ورزش و برنامه‌های ورزشی حائز اهمیت باشد و اثرات مؤثری بر ارتقای جامعه داشته باشد (صادق‌زاده، رضوی، ۱۳۹۷). انگیزش در تمامی فعالیت‌های انسانی به چشم می‌خورد، ولی میزان و نوع آن بسته به شرایط متفاوت است. همچنین، منابع انگیزش افراد نیز باهم تفاوت دارند. لذا، آگاهی از این‌که چرا برخی افراد انگیزش بالایی برای دستیابی به اهداف خود دارند و برخی دیگر فاقد این انگیزش‌اند اهمیت خاصی دارد. روان‌شناسان ورزشی گونه‌های متعددی از انگیزش را با مفاهیم خاصی بررسی کرده‌اند، از جمله انگیزه‌ی پیشرفت، انگیزه‌ی رقابت، انگیزه‌ی درونی، انگیزه‌ی بیرونی و... از این‌رو، انگیزش یکی از مهم‌ترین مباحث حیطه‌ی روان‌شناسی ورزشی است. انگیزه‌ی مشارکت به تفاوت‌های فردی برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی می‌پردازد، زیرا بسته به تفاوت‌های فردی و رشته‌های مختلف ورزشی نوع انگیزش افراد در دستیابی به اهداف (اهداف ورزشی) اهمیت خاصی دارد. همچنین آگاهی از این‌که چرا برخی افراد برای دستیابی به اهداف خود انگیزش بالایی دارند و برخی دیگر فاقد این انگیزش هستند ضروری است (فولادیان، سهرابی، عطارزاده حسینی، فارسی، ۱۳۸۸).

در همین راستا تحقیقات متعددی انجام شده که از جمله می‌توان به پژوهش طالب‌پور، صاحبکاران، مصلی‌نژاد، رجیبی (۱۳۹۵) اشاره کرد که نشان داد پنج عامل اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، مدیریتی، زیرساخت‌ها و اماکن ورزشی و انگیزاننده‌ها می‌تواند بر نهادینه‌سازی ورزش در بین افراد مؤثر باشد. در تأیید دیگر می‌توان به پژوهش کونگ و تیلور^۱ (۲۰۱۴) اشاره داشت که در تحقیق خود تحت عنوان بررسی وضعیت افراد معلول در ورزش همگانی در کشور انگلستان بیان نمودند که برخی سیستم‌های تشویقی از جمله صادر کردن کارت‌های تخفیف از مراکز ورزشی و... می‌تواند سبب رونق ورزش همگانی در این قشر گردد. بررسی پایگاه‌های علمی داخلی و خارجی نشان می‌دهد که در سال‌های اخیر پژوهشگران محدودی در ارتباط روانی مصرف‌کنندگان ورزش معلولین مدل‌سازی کرده‌اند و اگر مدلی هم ارایه شده در مؤلفه‌ها و شاخص‌های آن ابهام وجود دارد و آنچه در این بررسی‌ها کم‌تر مشاهده می‌شود استناد به یک الگو جامع و بنیادی است و بیشتر این خلاء در مطالعات داخلی واضح‌تر است. علاوه بر این، در فدراسیون جانبازان و معلولین کشور به‌طور خاص چنین پژوهشی تا به امروز انجام نشده است. با عنایت به مباحث مطروحه مسئله محقق در این پژوهش قصد دارد به ارتباط سطوح روانی مصرف‌کنندگان ورزش معلولین و ارزیابی با استفاده از چارچوب مدل پیوستار روانی بپردازد و سپس بر اساس نتایج به‌دست آمده مدلی را برای این منظور ارایه دهد. شکل ۱ الگوی پیشنهادی پژوهش را نشان می‌دهد.

شکل ۱: مدل مفهومی (پژوهشگر، ۱۳۹۷)

روش‌شناسی پژوهش

از آنجا که نتایج این تحقیق می‌تواند به ارائه راهکارهایی جهت درگیری رفتاری، عوامل انگیزشی و کاهش موانع مشارکت ورزشکاران معلول فدراسیون جانبازان و معلولین کشور منجر شود از نوع تحقیقات کاربردی است. در این راستا جامعه آماری این پژوهش شامل ورزشکاران فدراسیون جانبازان و معلولین کشور (تمام ورزشکاران معلول در تیم‌های ملی) که تعداد آنها بالغ بر ۱۰۰۰ نفر می‌باشد که از این تعداد ۷۰۰ نفر آنها مرد و ۳۰۰ نفر آنها زن می‌باشند. به منظور انتخاب گروه نمونه، با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بر اساس جدول مورگان تعداد ۲۷۸ نفر انتخاب می‌شوند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه روابط روانی (روانشناسی رابطه، انگیزه‌های ورزش، موانع و دخالت) که توسط محقق و بر اساس پرسشنامه درگیری رفتاری کاسپر^۱ و همکاران (۲۰۰۷) موانع ساختاری وایت^۲ (۲۰۰۹)، رابطه روانی فانک (۲۰۰۸)، انگیزه‌های ورزشی فانک و همکاران (۲۰۰۹) طراحی شده است. مقیاس ساخته شده توسط محقق از دو بخش تشکیل شده است که بخش اول از ۹ مؤلفه (اجتماعی شدن، عملکرد، هیجان، عزت نفس، سرگرمی، کسب و کار، سلامتی، آمادگی جسمانی و مهارت) و بخش دوم از ۱۰ مؤلفه (لذت، مرکزیت، نماد، محدودیت زمان، محدودیت روانی، محدودیت علاقه، محدودیت امکانات، محدودیت دسترسی، محدودیت هزینه و میان فردی) تشکیل شده است. همچنین روش تحلیل عاملی اکتشافی با رویکرد تحلیل و تأیید مؤلفه‌های اصلی پرسشنامه مورد استفاده قرار گرفت. شایان ذکر است اعتباریابی مطابق با ساختار فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین ایران بومی شده و روایی صوری و محتوایی پرسشنامه به تأیید ۱۰ تن از متخصصان، استادان دانشگاه و صاحب‌نظران خبره ورزشی

1. Casper and et al
2. White

رسید. برای تحلیل داده ها در سطح آمار توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی از تکنیک مدل سازی معادلات ساختاری و نرم افزار PLS استفاده شد.

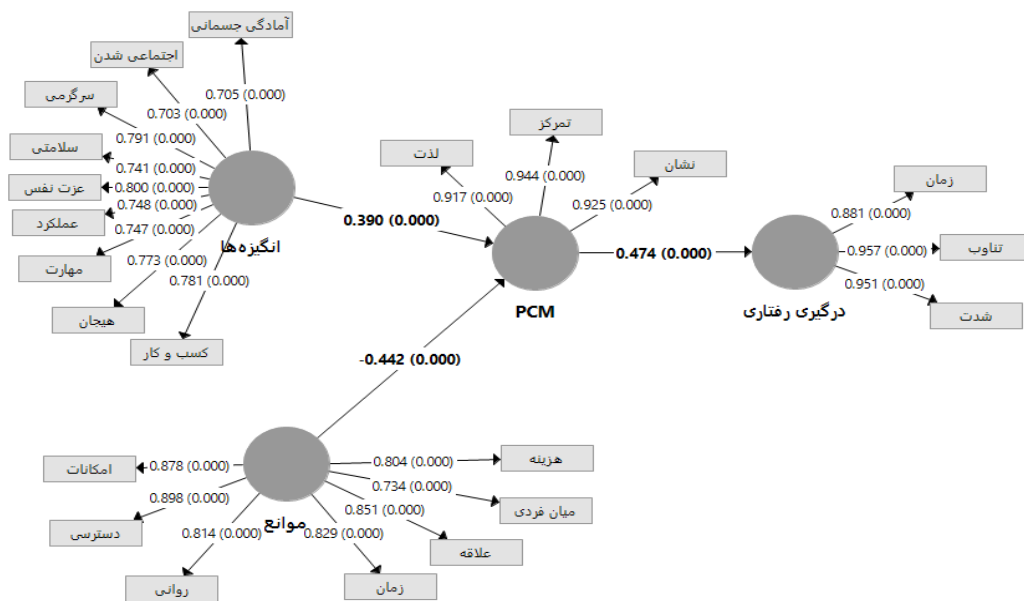
یافته ها

اطلاعات جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پژوهش

از بین ۲۷۸ نفر شرکت کنندگان در پژوهش، ۸۰ نفر (معادل ۲۸/۸ درصد نمونه آماری) را زنان و ۱۹۸ نفر (معادل ۷۱/۲ درصد حجم نمونه پژوهش) را مردان تشکیل می دهند. از بین ۲۷۸ نفر شرکت کنندگان در پژوهش، تعداد ورزشکاران زیر ۱۸ سال، ۱۸-۲۵ سال، ۲۶-۳۳ سال، ۳۴-۴۱ سال و ۴۲-۴۹ سال به ترتیب برابر با ۱۸ نفر (۶/۵ درصد)، ۷۲ نفر (۲۵/۹ درصد)، ۱۰۸ نفر (۳۸/۸ درصد)، ۵۲ نفر (۱۸/۷ درصد) و ۲۸ نفر (۱۰/۱ درصد) می باشند. از بین ۲۷۸ نفر افراد ورزشکار معلولی که در این مطالعه شرکت کرده اند، ۱۹۴ نفر (معادل ۶۹/۸ درصد) دارای شغل آزاد، ۳۰ نفر (معادل ۱۰/۸ درصد) کارمند، ۱۴ نفر (معادل ۵ درصد) نظامی، ۱۲ نفر (معادل ۴/۳ درصد) خانه دار، و ۲۸ نفر (معادل ۱۰/۱ درصد) کارگر هستند. از بین ۲۷۸ نفر افراد ورزشکار معلولی که در این مطالعه شرکت کرده اند، ۲۲ نفر (معادل ۷/۹ درصد) دارای سابقه ورزشی کم تر از یک سال، ۳۲ نفر (معادل ۱۱/۵ درصد) دارای سابقه ورزشی بین یک تا دو سال، ۷۰ نفر (معادل ۲۵/۲ درصد) دارای سابقه ورزشی بین دو تا سه سال و ۱۵۴ نفر (معادل ۵۵/۴ درصد) دارای سابقه ورزشی بیشتر از سه سال هستند. از بین ۲۷۸ نفر افراد ورزشکار معلولی که در این مطالعه شرکت کرده اند، ۲۴ نفر دارای مدرک زیر دیپلم، ۱۱۳ نفر دارای دیپلم، ۲۶ نفر دارای مدرک کاردانی، ۵۷ نفر دارای مدرک کارشناسی، ۴۸ نفر دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۱۰ نفر دارای مدرک دکتری هستند؛ از بین ۲۷۸ نفر افراد ورزشکار معلولی که در این مطالعه شرکت کرده اند، ۷۸ نفر در ورزش دو و میدانی، ۵۰ نفر در ورزش تیراندازی، ۴۶ نفر در ورزش والیبال نشسته، ۳۶ نفر در ورزش فوتبال، ۲۸ نفر در ورزش شنا و شیرجه، ۲۶ نفر در ورزش تنیس و ۱۴ نفر در ورزش بسکتبال فعال هستند.

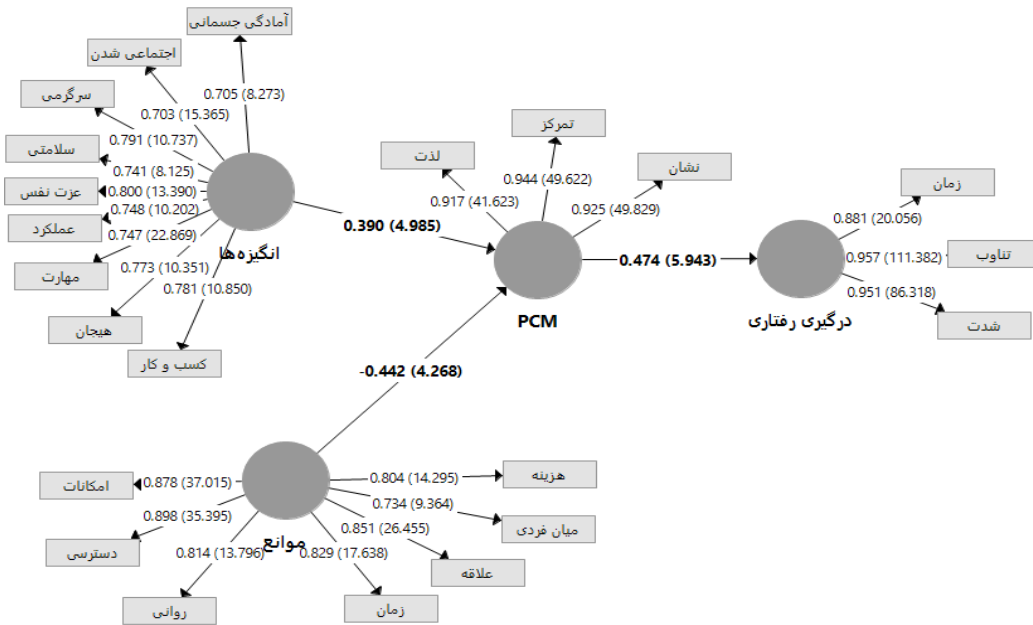
در پژوهش حاضر، با استفاده از تکنیک مدل سازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی (نرم افزار Smart PLS)، فرضیات پژوهش مورد آزمون قرار می گیرند. قبل از آزمون فرضیات تحقیق، بایستی بررسی برازش مدل اندازه گیری، مدل ساختاری و مدل کلی مورد بررسی قرار گیرد.

نمودار ۱ بارهای عاملی و ضرائب مسیر به همراه معناداری را نشان می دهد:

نمودار ۱: بارهای عاملی و ضرائب مسیر به همراه معناداری

نمودار ۲ بارهای عاملی و ضرائب مسیر به همراه آماره تی را نشان می‌دهد:

نمودار ۲: بارهای عاملی و ضرائب مسیر به همراه آماره تی

جدول ۱ شاخص‌های مدل اندازه‌گیری، مدل ساختاری و مدل کلی را نشان می‌دهد:

جدول ۱: شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری

متغیر	مقادیر بارهای عاملی	مقادیر p و t	AVE	پایایی مرکب	آلفای کرونباخ	روایی تشخیصی (فورنل لارکر)
انگیزه‌ها	بین ۰/۷۰۳ و ۰/۸۰۰	بارهای عاملی در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار هستند یعنی مقادیر p کم‌تر از ۵ صدم و مقادیر t خارج از بازه ۱/۹۶+ و ۱/۹۶- قرار دارند	۰/۵۷۰	۰/۹۲۳	۰/۹۱۴	جزر AVE همه متغیرهای پژوهش از همبستگی بین آن متغیر با سایر متغیرها بزرگ‌تر است، بنابراین وجود روایی تشخیصی بر اساس متد پیشنهادی فورنل لارکر، تأیید می‌شود
PCM	بین ۰/۹۱۷ و ۰/۹۴۴		۰/۸۶۲	۰/۹۴۹	۰/۹۲۰	
موانع	بین ۰/۷۳۴ و ۰/۸۹۸		۰/۶۹۱	۰/۹۴۰	۰/۹۲۰	
درگیری رفتاری	بین ۰/۸۸۱ و ۰/۹۵۷		۰/۸۶۵	۰/۹۵۱	۰/۹۲۴	
خلاصه بررسی برازش مدل ساختاری						
سازه	R ²	وضعیت R ²	وضعیت Q ²	وضعیت Q ²		
PCM	۰/۵۸۴	نسبتاً قوی	۰/۳۵۳	قوی		
درگیری رفتاری	۰/۲۲۵	نسبتاً متوسط	۰/۱۲۹	نسبتاً متوسط		
خلاصه بررسی برازش مدل ساختاری						
Gof			وضعیت Gof			
۰/۵۵۰			قوی			

برازش مدل اندازه گیری تحقیق به وسیله ی بررسی بارهای عاملی و میانگین واریانس استخراج شده، پایایی مرکب، آلفای کرونباخ و روایی تشخیصی (فورنل لارکر) مورد بررسی قرار گرفته است. همان طور که در جدول ۲ مشخص است تمامی بارهای عاملی مؤلفه های متغیرهای اصلی تحقیق در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار هستند و نیازی به حذف هیچ کدام نیست. همچنین مقادیر میانگین واریانس استخراج شده، بالاتر از ۰/۵ هستند، مقادیر پایایی مرکب و آلفای کرونباخ متغیرهای مدل نیز بیشتر از ۰/۷ هستند که نشان دهنده این موضوع است که هر ۴ سازه از این لحاظ در سطح مطلوبی قرار دارند. علاوه بر این، جذر میانگین واریانس استخراج شده ی همه متغیرهای پژوهش از همبستگی بین آن متغیر با سایر متغیرها بزرگ تر است، وجود روایی تشخیصی بر اساس متد پیشنهادی فورنل لارکر، تأیید می شود.

برازش مدل ساختاری نیز به وسیله ی شاخص های R^2 و Q^2 انجام می شود. چین (۱۹۹۸)، سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ را به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 معرفی می کند. بر اساس جدول ۲ می توان گفت مقدار R^2 متغیرهای PCM و درگیری رفتاری به ترتیب در سطح نسبتاً قوی و نسبتاً متوسط قرار دارد. شاخص Q^2 نیز قدرت پیش بینی مدل را مشخص می سازد. مقادیر ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ به ترتیب نشان از قدرت پیش بینی ضعیف، متوسط و قوی مدل در مورد سازه درونزا را دارد. بر اساس جدول ۲ می توان گفت مقدار Q^2 متغیرهای PCM و درگیری رفتاری به ترتیب در سطح قوی و نسبتاً متوسط قرار دارد.

برای بررسی برازش مدل کلی که هر دو بخش مدل اندازه گیری و ساختاری را کنترل می کند، از معیار GoF استفاده می گردد:

$$Gof = \sqrt{AVE \times R^2}$$

زلس و همکاران (۲۰۰۹: ۱۸۷) سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی GoF معرفی می کند. بنابراین حاصل شدن مقدار GoF برابر با ۰/۵۵۰ نشان از برازش کلی قوی مدل دارد. بر اساس خروجی نرم افزار اسمارت پی ال اس، نتیجه آزمون فرضیات تحقیق در جدول (۳) آورده شده است؛ در ادامه، فرضیات تحقیق مورد آزمون قرار گرفته اند.

آزمون فرضیه های تحقیق

جدول ۲: چگونگی محاسبه اثرات غیر مستقیم

اثر غیر مستقیم:	ضریب مسیر ۱	ضریب مسیر ۲	ضرب ضرائب مسیر
عوامل انگیزشی بر درگیری رفتاری	۰/۳۹۰	۰/۴۷۴	۰/۱۸۵
موانع بر درگیری رفتاری	-۰/۴۴۲	۰/۴۷۴	-۰/۲۱۰

جدول ۳: آزمون فرضیات تحقیق

نتیجه	آماره آزمون		ضریب مسیر	متغیر وابسته	متغیر میانجی	متغیر مستقل	فرضیه
	سطح معناداری	t value					
H1 تأیید	۰/۰۰۰	۵/۰۲۷	۰/۳۹۰	پیوستار روانی	--	انگیزه ها	۱
H1 تأیید	۰/۰۰۰	۴/۳۶۳	-۰/۴۴۲	پیوستار روانی	--	موانع	۲
H1 تأیید	۰/۰۰۰	۶/۱۰۰	۰/۴۷۴	درگیری رفتاری	--	پیوستار روانی	۳
H1 تأیید	۰/۰۰۰	۴/۳۲	۰/۱۸۵	درگیری رفتاری	پیوستار روانی	انگیزه ها	۴
H1 تأیید	۰/۰۰۲	۳/۰۵	-۰/۲۱۰	درگیری رفتاری	پیوستار روانی	موانع	۵

بر اساس جدول ۳ می توان گفت که:

میزان تأثیر انگیزه‌ها بر پیوستار روانی برابر با ۰/۳۹۰ به دست آمده است. می‌توان بیان کرد که عوامل انگیزشی بر پیوستار روانی تأثیر مثبت دارد. میزان تأثیر موانع بر پیوستار روانی برابر با ۰/۴۴۲ - به دست آمده است. می‌توان بیان کرد که موانع ورزش معلولین بر پیوستار روانی تأثیر معکوس دارد. میزان تأثیر پیوستار روانی بر درگیری رفتاری برابر با ۰/۴۷۴ به دست آمده است. می‌توان بیان کرد که پیوستار روانی بر درگیری رفتاری تأثیر مثبت دارد. میزان اثر غیرمستقیم یا نقش میانجی انگیزه‌ها بر درگیری رفتاری از طریق متغیر واسطه‌ای پیوستار روانی برابر با ۰/۱۸۵ به دست آمده است. می‌توان بیان کرد که نقش میانجی انگیزه‌ها بر درگیری رفتاری از طریق متغیر واسطه‌ای پیوستار روانی، مثبت است. میزان اثر غیرمستقیم یا نقش میانجی موانع بر درگیری رفتاری از طریق متغیر واسطه‌ای پیوستار روانی برابر با ۰/۲۱۰ به دست آمده است. می‌توان بیان کرد که نقش میانجی موانع بر درگیری رفتاری از طریق متغیر واسطه‌ای پیوستار روانی، معکوس است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر مدل‌سازی ارتباط انگیزه‌ها و موانع مشارکت با سطوح روانی ورزشکاران و درگیری رفتاری آنان در ورزش معلولین کشور بود. با توجه به یافته‌های تحقیق، عوامل انگیزشی بر پیوستار روانی تأثیر مثبت دارد. این بخش از یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های کونگ و تیلور (۲۰۱۴)، طالب‌پور و همکاران (۱۳۹۵) هم‌خوانی دارد. در تبیین این یافته‌ها باید خاطر نشان کرد که با تقویت و توسعه عوامل انگیزشی موجبات افزایش تعداد ورزشکاران معلول و در مجموع افزایش میزان فعالیت‌های ورزشی در سطح جامعه معلولین صورت می‌گیرد. می‌توان بیان داشت که در بین انگیزه‌های مختلف انگیزه عزت نفس، سرگرمی، کسب و کار و هیجان بیشترین بار عاملی را به خود اختصاص داده است و این را می‌توان بدین نحو تبیین کرد که این انگیزه‌ها جزء اولویت شرکت در ورزش برای معلولین محسوب می‌شوند. آنچه در میان معلولین ورزشکار مشترک است، تغییرات خلق و خوی آنها پس از ورود به فضای ورزش است. معلولین ورزشکاری وجود دارد که تردد آنها در فضای شهری و خروج آنها از منزل بدون یاری خانواده‌هایشان امکان‌پذیر نبوده است، اما ورزش زندگی آنها را طوری تغییر داده که به طور مستقل، توانایی پذیرفتن مشاغل مختلف را دارا هستند و از طرفی بر سکوه‌های قهرمانی در رشته‌های ورزشی هم ایستاده‌اند. در چارچوب ورزش معلولین، مدل پیوستار روان‌شناختی، سازوکاری مناسب برای پیگیری حرکت رو به بالا و رو به پایین وفاداری ورزش معلولین است. لذت، نشاط و تعامل اجتماعی به‌عنوان عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی معلولین نقش دارند. و در مورد مرکزیت که یکی دیگر از بعدهای مشارکت است می‌توان گفت که ورزش معلولین می‌تواند روی شیوه زندگی آنها تأثیر زیادی داشته باشد. دیگر یافته‌های تحقیق بیانگر آن است که موانع ورزش معلولین بر پیوستار روانی تأثیر معکوس دارد. این بخش از یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های جارسما و همکاران (۲۰۱۴)، پرینس و همکاران (۲۰۱۵) هم‌خوانی دارد.

یکی از موانع در مشارکت ورزش معلولین محدودیت‌های روانی است. در تبیین این عامل باید گفت که فرد معلول از لحاظ روحی باید در وضعیت مناسبی قرار گیرد تا به ورزش روی آورد که نقش خانواده و دوستان در ایجاد شوق و رغبت در این افراد انکارناپذیر می‌باشد. یکی دیگر از موانع ساختاری که در پژوهش حاضر مورد بررسی قرار گرفته است محدودیت دسترسی است؛ در خصوص موانع دسترسی، عدم سرمایه‌گذاری لازم در توسعه اماکن ورزشی برای معلولین و جانبازان و عدم دسترسی به فضاها و سالن‌های مناسب ورزشی و نداشتن مربی متخصص برای این قشر جزء مهم‌ترین موانع می‌باشد که مشارکت در ورزش را در افراد معلول تحت تأثیر قرار داده است. همچنین، بی‌توجهی مسئولان به ورزش معلولین و جانبازان و به دلیل بی‌عدالتی‌های ورزشی و نداشتن انعکاس مسابقات و فعالیت‌های ورزشی جانبازان و معلولین در رسانه از موانع دیگر می‌باشد. نوع دیگر از موانع، موانع درون فردی است، در واقع عواملی هستند که با حالت‌های روانی فرد سر و کار دارند و بر ارجحیت اوقات فراغت او تأثیر می‌گذارند؛ ولی در رابطه‌ی بین ارجحیت و مشارکت دخالت ندارند، مانند استرس، افسردگی، اضطراب، تمایلات مذهبی، خویشاوندی و عدم خویشاوندی افرادی که نگرش خود را مطرح می‌کنند، اولویت‌های اجتماعی برای شرکت

در فعالیت‌های خاص اوقات فراغت، درک میزان مهارت شخصی، ارزیابی فرد از مناسب بودن یا در دسترس بودن فعالیت‌های مختلف اوقات فراغت است.

همان‌گونه که بخشی دیگر از یافته‌ها نشان داد پیوستار روانی بر درگیری رفتاری تأثیر مثبت، مستقیم و معناداری دارد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های فانک و ردینگر (۲۰۱۲)، نتایج پژوهش دوئل و کونکل (۲۰۱۵) هم‌خوانی دارد. این یافته‌ها خاصیت مستقل سه جنبه‌ی مشارکت ورزش معلولین بر درگیری رفتاری آنها را نشان می‌دهد. که در این بین بیشترین بار عاملی مربوط به تمرکز می‌باشد هنگامی که فرد معلول یک برنامه منظم ورزشی را انجام می‌دهد، می‌توان نتیجه گرفت که او می‌خواهد طوری وقتش را مدیریت کند که امکان ورزش روزانه را به‌دست آورد و بنابراین می‌خواهد تغییر مثبتی در خودش ایجاد کند. بعد از تمرکز، نشان‌پردازی بیشترین بار عاملی را در درگیری رفتاری داشته است. نشان‌پردازی، ارزش خودبینگری یا سطح نمادگری معلولین ورزشکار را منعکس می‌کند و شرکت در برنامه‌های ورزشی به فرد امکان می‌دهد سایر افرادی را که ورزش می‌کنند ببیند، درک کند چه عاملی باعث می‌شود که آنها علی‌رغم مشکلاتشان به ورزش ادامه دهند، و فرد را به گروهی پیوند می‌دهد که در آن ارزش بهبود بخشیدن به کیفیت زندگی درک می‌شود و مورد احترام قرار می‌گیرد.

بر اساس نتایج این تحقیق نقش میانجی انگیزه‌ها بر درگیری رفتاری از طریق متغیر واسطه‌ای پیوستار روانی، مثبت و معنادار است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های الکساندریز و همکاران (۲۰۱۱) هم‌خوانی دارد. انگیزه، کلید آغاز انجام هر کار و فعالیتی به‌شمار می‌رود و می‌تواند رفتارهای افراد را تحریک، تقویت و هدایت کند از سوی دیگر با توجه به این که مشارکت (تمرکز، نشان و لذت) منظم و مستمر در فعالیت‌های ورزشی در معلولین برای دستیابی به مزایای کامل تندرستی ضروری است توجه به انگیزه‌ها اهمیت دارد تا به‌واسطه‌ی آن معلولین مشارکت در ورزش را جزو برنامه‌های زندگی خود قرار دهند و از فواید آن تا آخر عمر بهره‌مند شوند. یکی از عواملی که می‌تواند درگیری رفتاری ورزشکاران معلول را تقویت کند، انگیزه‌ی این ورزشکاران برای شناساندن و نشان دادن توانایی‌های خود به جامعه و به‌دست آوردن پایگاه اجتماعی در میان اعضای جامعه است. مشارکت در فعالیت‌های ورزشی یکی از راه‌های به‌دست آوردن این پایگاه است.

قسمت آخر یافته‌های این پژوهش نقش میانجی موانع بر درگیری رفتاری از طریق متغیر واسطه‌ای پیوستار روانی، رابطه معکوس و معنادار را تأیید کرد که این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های الکساندریز و همکاران (۲۰۱۷)، هم‌خوانی دارد. موانع ورزشی، بیانگر احساس فشارهای متعدد برای مشارکت در فعالیتی ورزشی می‌باشد.

هر چه فشار و مانع از طرف دیگران برای تداوم مشارکت در فعالیت‌های ورزشی بیشتر باشد، لذت بخش بودن آن کم‌تر خواهد بود. از جمله محدودیت‌های مورد بررسی در پژوهش حاضر فقدان انگیزه، هزینه، فقدان زمان، فقدان علاقه و عوامل میان فردی بوده است. از موانع میان فردی مشارکت ورزشی معلولین نداشتن دوستان، حمایت نکردن خانواده و وجود برخی هنجارهای فرهنگی و اجتماعی است. تمامی این موانع منجر به فقدان انگیزه در فرد می‌شود، از سویی دیگر، نداشتن انگیزه باعث می‌شود که تمایلی برای برداشتن نخستین قدم مورد نیاز برای رسیدن به آنچه که فرد معلول می‌خواهد را نداشته باشد. از طرفی دیگر پژوهش‌ها نشان داده‌اند که پیوستار روانی متغیری مؤثر برای مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی می‌باشد. اسکانلن، راسل، بیلس، اسکانلن^۱ (۲۰۰۳) در خصوص منابع ایجاد کننده لذت در بین افرادی که در رشته‌های ورزشی نظیر والیبال، بیس بال، شنا و اسکیت در گروه‌های سنی مختلف مشغول به فعالیت بودند، چندین مطالعه انجام دادند. آنها دریافتند لذت بردن، یکی از عوامل مهم درگیری رفتاری و مشارکت در ورزش می‌باشد.

راولند و فریدسون^۲ (۱۹۹۴) این نظر را مورد تأیید قرار داده‌اند که افراد باید یک رویه همراه با تعهد و دلبستگی را برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی در زندگی روزمره، برای تمام طول عمر خود و به‌طور منظم در سبک زندگی خود قرار دهند تا از فواید آن در تمام طول زندگی بهره‌مند گردند. اسکانلان و سیمون^۳ (۱۹۹۲) با بهره‌گیری از نظریه راولند و فریدسون مبنی

1. Scanlan, Russell, Beals, Scanlan
2. Rowland, Freedson
3. Scanlan, Simons

بر لذت بخش نمودن مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، متغیر لذت ورزشی را در مدل انگیزشی بزرگ‌تری به نام مدل تعهد ورزشی که به معنی میل و تصمیم به ادامه مشارکت در فعالیت ورزشی است به کار می‌گیرند. تعهد ورزشی به‌عنوان یک ساختار روان‌شناختی، نشان‌دهنده‌ی میل و خواست فرد جهت شرکت مستمر در یک برنامه‌ی خاص، ورزش خاص یا به‌طور کلی فعالیت‌های ورزشی است.

لذت ورزشی، به‌عنوان جزئی از پیوستار روانی، پاسخ مؤثر و مثبت به مشارکت در فعالیت‌های ورزشی بر مبنای تجارب ورزشی قبلی است که منعکس‌کننده احساسات و عواطف عمومیت یافته‌ای مبتنی بر خوشایندی، علاقه و تفریح و سرگرمی می‌باشد. شیور^۱ (۱۹۸۷) بیان می‌کند که تعهد ورزشی، به تجارب جذاب در ورزش و عوامل انگیزه‌دهنده به ادامه ورزش در بین افراد وابسته است. بررسی‌ها نشان داده است که ورزشکاران به‌صورت مستمر میل به لذت بردن، تفریح کردن و سرگرم شدن را به‌عنوان محرک‌های مهم شرکت در فعالیت‌های ورزشی مطرح می‌نمایند. ورزشکاران حرفه‌ای، ارتباط مثبتی را بین لذت و میل به تداوم مشارکت در ورزش بیان کرده‌اند؛ چنان‌که کسب لذت بالاتر در ورزش، سبب تعهد بیشتر به ادامه مشارکت در ورزش می‌گردد. لذت بردن از ورزش آشکارا به‌عنوان پیش‌بین قوی برای مشارکت افراد بوده و عامل تعیین‌کننده مهمی در تصمیم‌گیری آنان برای ادامه مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و بدنی می‌باشد.

در انتها باید گفت معلولین نیز مانند سایر افراد جامعه حق استفاده از تسهیلات ورزشی و رفاهی را دارند و با توجه به شرایط جسمی آنان می‌بایست محیط را آماده ساخت. از سوی دیگر چنانچه فعالیت‌های ورزشی لذت بخش بوده و افراد بتوانند با مشارکت در فعالیت ورزشی، به نیازها و خواسته‌های درونی خود پاسخ مثبت دهند و در کنار این رضایت درونی، به پاداش‌های خارجی نیز دست یابند، درگیری رفتاری آنها به انجام فعالیت‌های ورزشی بیشتر می‌شود. فرد معلول می‌تواند با ورزش محدودیت‌های حرکتی خود را کم رنگ نماید، استقلال خود را به‌دست آورد و فرد مفیدی برای جامعه خود باشد. به‌همین جهت جامعه می‌بایست با محدود نمودن موانع ورزشی شرایط لازم را برای مشارکت آنان در ورزش فراهم نماید.

با توجه به نتایج حاصل از یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود: مربیان فضای مناسبی برای بروز استعدادها و توانایی‌های جانبازان و معلولان فراهم آورند و از این طریق شرایط را برای مشارکت مستمر آنان فراهم کنند. توجه مدیران و متولیان امر ورزش در کشور به عوامل مؤثر بر مشارکت افراد معلول در فعالیت‌های ورزشی و شناسایی موانع و انگیزه‌های آنان می‌تواند گام مؤثری در جهت رشد سرانه ورزش معلولان باشد. پیشنهاد می‌شود مدیران و مسئولین دست‌اندرکار از روش‌های مختلفی چون جوایز و امتیازات و یا دادن آگاهی از طریق برگزاری کلاس‌های آموزشی، تهیه بروشورهای علمی و همچنین برگزاری همایش‌های مفرح و شاد موجب افزایش انگیزش و درگیری رفتاری افراد مشارکت‌کننده گردند. پیشنهاد دیگر مبتنی بر یافته‌ها این است که موانع ساختاری، مانند وضعیت چرخه‌ی زندگی خانواده، منابع مالی خانواده، برنامه‌ی زمانی کار و تجارب منفی فردی هر یک بر عدم انگیزش مشارکت ورزشی معلولان اثرگذار است؛ لذا، مسئولین امر تک‌تک عوامل بازدارنده را به دقت شناخته و در جهت رفع آنها برآیند. تخفیف‌های ویژه به معلولین با توجه به گران بودن هزینه سالن و مکان ورزش و گران بودن وسایل ورزشی معلولین از دیگر پیشنهادهای این پژوهش می‌باشد. با توجه به این‌که مهارت‌های روانی قابل تقویت و یادگیری است، با برگزاری کارگاه‌های آموزشی ویژه برای توسعه مهارت‌های ذهنی ورزشکاران معلول اقدام‌هایی انجام شود. مورد دیگر این که آگاهی، اولین گام در چارچوب تصمیم‌گیری است؛ لذا مسئولین امر ورزش با افزایش آگاهی افراد معلول از طریق کارگاه‌ها، رسانه‌های جمعی، تبلیغات ویژه، تخفیف‌های قیمت، تازگی محل جدید و ... تعهد یا علاقه را در آنان تقویت نمایند. با توجه به دیگر یافته‌ها، لذت بردن از ورزش آشکارا به‌عنوان پیش‌بین قوی برای مشارکت افراد بوده و عامل تعیین‌کننده مهمی در تصمیم‌گیری آنان برای ادامه مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و بدنی می‌باشد؛ لذا با شاد و مفرح نمودن سالن‌های ورزشی مخصوص معلولین سعی در افزایش لذت در آنان گردد. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان گستردگی موضوع تحقیق و موقعیت جغرافیایی؛ عدم آگاهی و کنترل بر میزان فعالیت‌های بدنی و تجربیات حرکتی افراد نام برد. به پژوهشگران

آتی پیشنهاد می شود پژوهش هایی با عنوان بررسی و ارائه مدل عوامل بازدارنده و انگیزشی مؤثر در پرداختن به فعالیت های ورزشی در بین معلولان را در اولویت های پژوهشی خود قرار دهند.

منابع

- ایمانیان، مریم؛ حیدری نژاد، صدیقه؛ خطیبی، امین (۱۳۹۴). «تحلیل محتوای مطبوعات ورزشی کشور با رویکرد ورزش معلولین»، فصلنامه علمی مدیریت ارتباطات در رسانه های ورزشی، ۳(۲)، ۴۲-۵۱.
- پارسایی، نسرين؛ عبدلی، بهروز؛ واعظ موسوی، سید محمد کاظم (۱۳۹۱). «پیش بینی عملکرد کمانداران ماهر براساس متغیرهای روانشناختی با تأکید بر ویژگی شخصیتی درونگرایی - برونگرایی»، نشریه رشد و یادگیری حرکتی، ۴(۲)، ۲۸-۵.
- سخنگوی، یحیی؛ محمدیان، فریبا؛ فرهادی زاده، مهین؛ افشارمند، زهره (۱۳۹۴). کتاب جامع ورزش معلولین، تهران: انتشارات حتمی.
- صادق زاده، محمدحسن؛ رضوی، سید محمد جواد (۱۳۹۷). «تحلیل انگیزه مشارکت در فعالیت های ورزش همگانی از دیدگاه مردان و زنان شهر یزد»، مجله دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، ۲۶(۸)، ۷۰۶-۷۱۶.
- طالب پور، مهدی؛ صاحبکاران، محمدعلی؛ مصلی نژاد، محمد؛ رجیبی، مجتبی (۱۳۹۵). «بررسی مقایسه ای عوامل مؤثر بر نهادینه سازی ورزش در بین دانشجویان (مطالعه موردی: دانشگاه فردوسی مشهد)»، پژوهش در ورزش تربیتی، ۵(۱۱)، ۵۵-۷۰.
- فلاح، محسن (۱۳۹۴). آزمون مدل مفهومی ارتباط روانی مصرف کنندگان ورزش همگانی: ارزیابی با استفاده از چارچوب مدل پیوستار روانی، رساله دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- فولادیان، جواد؛ سهرابی، مهدی؛ عطارزاده حسینی، سیدرضا؛ فارسی، علیرضا (۱۳۸۸). «ارتباط انگیزه مشارکت ورزشی با سوگیری ورزشی دانشجویان ورزشکار»، المپیک، ۱۷(۴)، ۲۹-۳۹.
- قاسمی، حمید (۱۳۹۴). شناسایی موانع مشارکت جانبازان و معلولین استان البرز در ورزش، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان البرز.
- ملکیان، علی؛ نجاتی، فرشاد؛ حاج انزهای، زهرا (۱۳۹۶). «آزمون مدل مفهومی بخش بندی تماشاگران ورزشی با رویکرد مدل پیوستار روانشناختی و مقیاس ارزیابی و سیاهه فراغت جدی»، مجله مطالعات ورزشی، ۹(۴۶)، ۳۳-۳۲.
- Beaton AA, Funk DC, Ridinger L, Jordan J. (2011). "Sport involvement: A conceptual and empirical analysis", Sport management review, 14(2), 126-40.
- Casper, W.; Eby; Bordeaux, C.L.; Lockwood, A. & Lambert, D. (2007). "A Review of Research Methods in IO/OB Work-Family Research", Journal of Applied Psychology, 92(1), 28-43.
- Doyle JP, Kunkel T, Funk DC. (2013). "Sports spectator segmentation: examining the differing psychological connections among spectators of leagues and teams", International Journal of Sports Marketing and Sponsorship, 14(2), 20-36.
- Dubs, J; Alexandrisa, C (2016). Theodorakisa Leisure constraints and the psychological continuum model: a study among recreational mountain skiers, Leisure Studies, 24(8), 77-96.
- Filo K. (2008). The importance of a charitable cause in motivation for participation in a sport event: Griffith University.
- Filo, K., Funk, D. C., & O'Brien, D. (2011). "Examining motivation for charity sport event participation: A comparison of recreation-based and charity-based motives", Journal of Leisure Research, 43(4), 491-518.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). "Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error", Journal of marketing research, 18(1), 39-50.
- Funk, D. C. (2008). "Consumer Behaviour in Sport and Events: Marketing Action". (1 ed.): Elsevier (Oxford), 30-183.
- Funk, D. C. (2009). Consumer behaviour in sport and events marketing.
- Gaskin, C. J., Andersen, M. B., & Morris, T. (2010). "Sport and physical activity in the life of a man with cerebral palsy: Compensation for disability with psychosocial benefits and costs", Psychology of Sport and Exercise, 11, 197-205.

- Jaarsma E. A., Dijkstra P. U., Geertzen J. H. B., Dekker, R. (2014). "Barriers to and facilitators of sports participation for people with physical disabilities: A systematic review", *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 24, 871-881.
- Jarvis M. (2006). *Sport psychology: A student's handbook*: Routledge.
- Kung, S. P., & Taylor, P. (2014), The use of public sports facilities by the disabled in England. *Sport management review*, 17(1), 8-22.
- Prins, R. G., Mohnen, S. M., van Lenthe, F. J., Brug, J., & Oenema, A. (2012). "Are neighbourhood social capital and availability of sports facilities related to sports participation among Dutch adolescents?." *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 9(1), 90.
- Rowland, T. W. & Freedson, P. S. (1994). Physical activity, fitness, and Health in children: close look *pediatrics* 93, 669- 672.
- Scanlan, T. K., Russell, D. G., Beals, K. P., & Scanlan, L. A. (2003). "Project on elite athlete commitment (PEAK): II. A direct test and expansion of the sport commitment model with elite amateur sportsmen", *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 25, 377e401.
- Scanlan, T.K., & Simons, J.P. (1992). The construct of sport enjoyment. In G.C. Roberts (Ed.), *Motivation in sport and exercise* (199-215). Champaign, IL: Human Kinetics
- Shaver (1987). "Emotion knowledge: Further exploration of a prototype approach". *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 1061-1086
- White, D. D. (2004). "A structural model of leisure constraints negotiation in outdoor recreation", *Leisure Sciences*, 10, 112-194.

به این مقاله این گونه استناد کنید:

ادریسی، حسن؛ امیرحسینی، سید احسان؛ حمیدی، مهرزاد (۱۳۹۹). «مدل‌سازی ارتباط انگیزه‌ها و موانع مشارکت با سطوح روانی ورزشکاران و درگیری رفتاری آنان در ورزش معلولین»، پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، ۱۰ (۱۹)، ۶۹-۸۱.